

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS
ĮSTATYMO NR. IX-1675 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Šiuo LR Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau - Įstatymas) pakeitimu siekiama pašalinti Įstatyme įtvirtintame bendrai gyvenančių asmenų apibrėžime esančią diskriminaciją globotinių (rūpintinių) ir buvusių globotinių (rūpintinių) atžvilgiu. Projekto teikėjų nuomone, nėra pagrįsta minėtų asmenų nepripažinti bendrai gyvenančiais asmenimis analogiškose situacijose kai tokiais pripažįstami vaikai ir įvaikiai ar suaugę biologiniai vaikai ar įvaikiai.

Svarbu pabrėžti, kad su koreguotinu apibrėžimu siejamos ne tik šiame Įstatyme, bet ir kituose įstatymuose įtvirtintos paramos vaikams garantijos, kurios šiuo metu prieinamos tik asmenims, kuriuos sieja prigimtinis šeimos ryšys ar įvaikinimas. Tuo tarpu buvę globotiniai (rūpintiniai) tokios paramos negali gauti net ir tada, kai po pilnametystės toliau gyvena kartu su buvusiais globėjais (rūpintojais), yra jų iš dalies ar visiškai išlaikomi. Pavyzdžiui, Išmokų vaikams įstatymo 6 str. 2 dalyje yra numatytos sąlygos, kuomet bendrai gyvenantys, bet pilnametystės sulaukę asmenys gali gauti papildomą išmokos vaikui dalį. Deja, skirtingai nuo suaugusių biologinių vaikų ar įvaikių, buvę globotiniai (rūpintiniai) šios papildomos išmokos dalies gauti negali, nors bendrai gyvenančių asmenų skaičius, jų finansinė padėtis ir atitinka įstatymo numatytus reikalavimus. Aiškinantis šio reglamentavimo aplinkybes paaikškėjo, kad Lietuvoje minėtos įstatymo nuostatos taikomos skirtingai. Kai kurios savivaldybės skiria papildomą vaiko išmokos dalį, laikydamos buvusius globotinius bendrai gyvenančiais asmenimis, o kitos to nedaro. Manytina, kad tokia situacija reikalauja nedelsiant koreguoti bendrai gyvenančių asmenų apibrėžimą, kad būtų užkirstas kelias nepagrįstai diskriminacijai, skirtingam įstatymo interpretavimui bei neigiamoms ekonominėms pasekmėms, kurios kyla ar gali kilti šeimoms.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo ir parengė LR Seimo narė Asta Kubilienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu globotiniai (rūpintiniai) ir buvę globotiniai (rūpintiniai) nėra laikomi bendrai gyvenančiais asmenimis pagal LR Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 2 str. 2 d., kuri įtvirtina, kad „**Bendrai gyvenantys asmenys** – sutuoktiniai ir jų vaikai (įvaikiai) iki 18 metų; susituokęs asmuo, su kuriuo teismo sprendimu dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium yra likę gyventi jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), arba vienas iš tėvų ir jo vaikai (įvaikiai) iki 18 metų; neįregistravę santuokos ir bendrą ūkį tvarkantys pilnamečiai ar veiksniais pripažinti nepilnamečiai vyras ir moteris ir jų vaikai (įvaikiai) iki 18 metų. Į bendrai gyvenančių asmenų sudėtį taip pat įskaitomi dirbantys (taip pat savarankiškai dirbantys), jeigu per mėnesį jų gaunamos pajamos yra mažesnės kaip 1 valstybės remiamų pajamų dydis, arba nedirbantys (taip pat savarankiškai nedirbantys) nesusituokę ir savo vaikų (įvaikių) neauginantys pilnamečiai vaikai (įvaikiai) iki 24 metų, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba studijuoja aukštojoje mokykloje (studentai), įskaitant akademinį atostogų dėl ligos ar nėštumo laikotarpį, taip pat pilnamečiai vaikai (įvaikiai) nuo bendrojo ugdymo programos baigimo dienos iki tų pačių metų rugsėjo 1 dienos, o kai švietimo įstaigose nustatoma vėlesnė mokslo ar studijų metų pradžia negu rugsėjo 1 diena, pilnamečiai vaikai (įvaikiai), tais pačiais kalendoriniais metais baigę bendrojo ugdymo programą ir įstoję mokytis pagal formaliojo profesinio mokymo programą ar studijuoti į aukštąją mokyklą, į bendrai gyvenančių asmenų sudėtį įskaitomi ir laikotarpiu nuo rugsėjo

1 dienos iki dienos, kurią švietimo įstaigose prasideda mokslo ar studijų metai.“

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad į bendrai gyvenančių asmenų apibrėžimą būtų įtraukti ir globotiniai (rūpintiniai) bei buvę globotiniai (rūpintiniai) lygiomis teisėmis su vaikais ir (įvaikiais), tokiose aplinkybėse, kurios realiai gali kilti ir kyla visuomenėje.

Priėmus Įstatymo projektu siūlomą pakeitimą, piniginės socialinės paramos teikimas bus taiklesnis, bus pašalinta egzistuojanti diskriminacija bei apsaugoti pagrįsti šeimų ekonominiai lūkesčiai. O taip pat bus užkirstas kelias skirtingam Įstatymo bei su juo susijusių nuostatų taikymui praktikoje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomas palankus teisinio reguliavimo poveikis šeimoms, kurios, socialinės paramos atžvilgiu, yra blogesnėje padėtyje už tas, kurios augina tik savo biologinius ar įvaikintus vaikus.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymas tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, galiojančių įstatymų keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir Įstatymo projekto sąvokų, jas įvardijančių terminų įvertinimas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus. Įstatymo projekte naujų sąvokų nepateikiama, galiojančios sąvokos nekeičiamos.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Priimtam įstatymui įgyvendinti naujų teisės aktų priimti nereikės, bet už šio įstatymo nuostatų įgyvendinimą atsakingo institucijos iki įstatymo įsigaliojimo turės koreguoti jau esančius įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Pažymėtina, kad šiuo metu nėra galimybės nustatyti tikslaus papildomų lėšų poreikio, nes, projekto iniciatorių žiniomis, socialinė parama pagal siūlomą naują reglamentavimą jau teikiama kai

kuriose savivaldybėse.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą atsižvelgta į savivaldybių praktiką, kad esamas teisinis reguliavimas nėra pagrįstas, teisingas ir taiklus.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai yra „piniginė socialinė parama“, „bendrai gyvenantys asmenys“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia
Seimo nariai

Asta Kubilienė